

Innspill

Utvalg om fremtidens arbeidsliv

Profesjonelle Vergers Interesseorganisasjon

15.mars 2021

I det følgende er Profesjonelle Vergers Interesseorganisasjon (PVI)s innspill til «Fremtidens arbeidsliv».

Det offentlige finansierer tjenesteproduksjon, og har samtidig et valg mellom å produsere tjenesten i egenregi eller få den utført av en privat leverandør.

Spørsmålet om hvem som skal produsere velferdstjenester er derfor et spørsmål om hva som er en hensiktsmessig organisering av et offentlig forsyningsansvar, i lys av mål om samfunnsøkonomisk effektiv ressursbruk og rettsikkerhet for tjenestenes målgrupper.

Vergeprofesjonen har vokst frem som en stor samfunnsaktør siden vergemålsloven ble revidert i 2013. Profesjonelle verger i dag har en vesentlig rolle i ivaretagelsen av de svakeste og mest hjelpetrengende personer vi har i samfunnet. På tross av dette mangler det fullstendig anerkjennelse av dette som yrke med tilhørende arbeidsbetingelser.

Kort om Profesjonelle Vergers Interesseorganisasjon - PVI

PVI er en frivillig interesseorganisasjon som er talerør for de faste/profesjonelle vergene i Norge. PVI ble stiftet i 2013. Formålet er blant annet å bidra til å utvikle en bærekraftig vergeprofesjon og arbeide for godtgjørings- og arbeidsvilkårene for faste/profesjonelle verger. Profesjonelle verger har ikke noe statlig krav til pensjonsordning og dette må avklares fra vergen selv.

I dag er det ca 850 faste profesjonelle verger som er engasjert til å bistå omtrent 30.000 vergehavere. Profesjonelle vergers godtgjøring for oppdrag er nedfelt i vergemålsforskrift §16 og 18, dog uten mulighet for endring eller forhandling pr. dags dato.

PVI kommenterer utfra profesjonelle verges perspektiv.

Den profesjonelle vergens samfunnsoppdrag:

Vergemål er i dag et frivillig hjelpetiltak og en velferdsordning som skal bistå personer som ikke klarer å ta vare på seg selv, ved å være en støttefunksjon/rådgiver i basale funksjoner, oppgaver og behov.

Faste profesjonelle verger ikke inkludert eller definert som en privat aktør i velferdsstaten for utførelse av velferdstjenester.

Organisering/tiknytning

Profesjonelle verger får oppdrag fra Statsforvalter

Profesjonen Profesjonelle verger faller i dag mellom alle stoler. I dag er oppnevning av vergemål regulert som oppdrag, uten grunnleggende rettigheter for vergen.

Profesjonelle verger har:

- ingen arbeidskontrakt med oppdragsgiver,
- Ingen arbeidstakerrettigheter
- Ingen ansvarsforsikring
- Ingen forhandlingsrett
- Ingen økning i godtgjøring siden 2004
- Stort objektivt ansvar uten ansvarsdekning
- Ingen pensjonsrettigheter fra oppdragsgiver
- Ingen avgrensning i oppdragene

Faktisk arbeid

Profesjonen Profesjonelle vergers arbeid er i dag definert som et verv uten ovennevnte rettigheter.

PVI krever at profesjonelle verger anerkjennes som yrke med tilhørende rettigheter.

Idag er vergeordningen en hybrid uten sidestykke.

Profesjonelle vergers interesseorganisasjon

Mandat og vergens oppgaver

Embetsverket har ikke kommet med en klar tjenestebestilling til profesjonelle verger. Det vil være formålstjenlig for alle parter å konkretisere bestilling. Pr i dag er mandat «ubegrenset» og dette forventes i ordningen slik den er definert. Profesjonelle verger arbeider kontinuerlig betydelig mengde med gratis arbeid for vergehavere bl.a. fordi bestilling er utilstrekkelig fra oppdragsgiver og lovgiver. Dette er eksplisitt uttrykt i høring 20/2965 om vergers godtgjøring av september 2020.

Eksempler på vergens tjenesteleveranse for tjenestemottaker (vergehaver):

- Ivareta selvråderett
- Bidrar til at vergehavere får et verdig liv (beslutningsstøtte)
- Sikre bolig og livsopphold
- Sikre mottak av riktige offentlige ytelser og tjenester til vergehaver
- Behandle gjeldsrelaterte spørsmål
- Sikre verdier og forvaltning av disse
- Ivareta rettssikkerhet og integritet for vergehaver
- Sikre at ytelser til vergehaver forvaltes og ikke misbrukes av andre

Eksempler på vergens tjenesteleveranse for staten:

- Verger sikrer en verdig livssituasjon for vergehavere «regningene blir betalt og det er penger til mat hele måneden»
- Verger medvirker til reduksjon av sosialutgifts-budsjettet og «bidrar til formålstjenlig disponering av ytelser»
- Verger sikrer offentlige tjenester for vergehavere
- Verger hindrer fravikelser (utkastelser)
- Verger ivaretar den viktige frivilligheten i motsetning til tvungen forvaltning hos NAV (folketr.lov §22.6)

Vergemålsordningen er en frivillig ordning og den som har behov for verge må skriftlig samtykke til oppnevningen av vergemålet.

Når *vergemålsloven § 20.Vilkår for vergemål* er oppfylt, er det Statsforvalteren som engasjerer verger.

I Norge er det kun private personer som kan bli oppnevnt som verge.

Vergemålsloven er en lovpålagt velferdstjeneste som staten tilbyr. PVI mener at vergemål er en «velferdsytelse som er en personlig tjenesteyting av grunnleggende betydning for velferd og livskvalitet».

En velferdsordning beskrives ved:

- 1) hvem som har rett til å motta tjenesten: Vergehaver/tjenestemottaker
- 2) hva den enkelte har rett til å motta (tjenestens innhold i vergemålet) og
- 3) hvordan tjenesten skal finansieres. Herunder brukerbetaling (i dag delt mellom statsforvalter og tjenestemottaker) uten regulering for tjenesteyter siden 2004.

I NOU 2004:16 er det nedfelt at vergemålsordningens intensjon er å profesjonalisere tjenesten. Derfor må profesjonelle vergers arbeid i velferdsstaten bli anerkjent som en viktig, privat samfunnsaktør.

PVI er ikke kjent med andre velferdsordninger i Norge som kan tilby tjenester lik vergemålsordningen.

Profesjonelle vergers interesseorganisasjon

Tjenesteavtale

PVI registrerer at profesjonelle verger ikke pr i dag har mulighet til å inngå tjenesteavtale om betingelser og andre kontraktsmessige forhold knyttet til våre velferdsoppdrag. Kontrakter/avtaler er nødvendig og viktig verktøy for styring av juridiske relasjoner for partene.

Fremtiden for profesjonelle verger:

For å sikre gode kompetente verger med god kvalitativ, målbare tjenesteleveranser må følgende vilkår tilrettelegges:

- Oppdrags- og tjenesteavtale med oppdragsgiver
- Arbeidstakerrettigheter
- Obligatorisk ansvarsforsikring
- Forhandlingsrett
- Årlig regulering av godtgjøring
- Normale pensjonsrettigheter fra oppdragsgiver
- Likheter i organisering og praktisering fra de 11 statsforvaltere
 - o I dag ulik praksis m.h.t godtgjøring, lovtolkning, organisering mv.
- Klare bestillinger fra oppdragsgiver på oppdragets innhold

PVI ønsker at profesjonelle verger skal bli respektert og anerkjent på linje med øvrige arbeidstakere i samfunnet.

Med vennlig hilsen

Profesjonelle Vergers Interesseorganisasjon

Hans Jørgen Hægh
Styreleder
Sign

Anne Kari Vindenes
Nestleder
Sign

Unni Strand
Styremedlem
Sign

Helge Meyer
Styremedlem
Sign

Randi M S Pedersen
Styremedlem